

LUNDS
UNIVERSITET
Socialhögskolan

Trollet, självmordsexperten, livräddaren och vännen

En netnografisk studie om interaktion kring ämnet suicid

Johanna Perätalo & Karolina Rosengren

Kandidatuppsats (SOPA 63)

VT2020

Handledare: Kristina Göransson

Abstract

Author(s): Johanna Perätalo & Karolina Rosengren

Title: Trollet, självmordsexperten, livräddaren och vännen – en netnografisk studie om interaktion kring ämnet suicid.

Supervisor: Kristina Göransson

Assessor:

This study aims to analyze the interaction between actors who express suicidal thoughts and the respondents on anonymous Swedish internet forums. By using a qualitative approach, a netnographic document study was used to collect the empirical data for this study. The theoretical framework of this study was Erving Goffman's theory of dramaturgy using concepts such as front stage, backstage and personal facade. The data consist of 31 different forum threads on the topic of suicide. The results indicate that the responses were depending on the actor's purpose with the thread. The study also identified four different characters of the respondents, which was *the troll*, *the lifesaver*, *the suicide expert* and *the friend*. Furthermore, this study shows that internet forums contain different forms of responses such as empowering response, aggressive response and suicidal help. The results also showed that the responses were depending on to what extent the actor was perceived as genuine.

Key words: Erving Goffman, anonymity, internet forum, suicide, interaction

Innehållsförteckning

1. Problemformulering.....	4
1.1 Syfte.....	6
1.2 Frågeställningar.....	6
2. Kunskapsläge	7
2.1 Internet och socialt arbete.....	8
2.2 Roller på nätforum.....	9
2.3 Den tveeggade anonymiteten	12
3. Teori.....	15
3.1 Framträdanden.....	15
3.2 Fasad.....	16
3.3 Intrycksstyrning.....	17
3.4 Erving Goffman och internet.....	17
4. Metod.....	18
4.1 Val av metod.....	18
4.2 Urval.....	19
4.3 Bearbetning och analys.....	21
4.4 Tillförlitlighet.....	24
4.5 Etiska överväganden.....	26
5. Resultat och analys	27
5.1 Anonymitetens påverkan på respons och interaktion	27
5.2 Roller på sociala forum.....	31
5.2.1 “Jag orkar verkligen inte mer”.....	31
5.2.2 “Hur tar man livet av sig på bästa möjliga sätt utan lidande?”	34
5.2.3 “Hur fan ska jag ta mig ur den här spiralen?”.....	37
5.2.4 “Finns det någon där ute som har upplevt liknande?”	39
6. Avslutande diskussion.....	41

1. Problemformulering

Har bestämt mig nu att ta livet av mig genom att hänga mig, har testat lite att strypa mig själv hur det känns. Tog lite smärtstillande för några minuter sedan. 100 mg dextrofen och 1500 mg paracetamol. Jag väntar just nu på att det ska börja verka. Har satt på min webbcam med ett program som gör en dump varannan sekund och slängt upp en FTP där bilderna hamnar. Kommer posta IP-port med inloggningsuppgifter innan jag genomför det.

I oktober 2010 publiceras ovanstående citat med rubriken "hängning" av en yngre man med användarnamnet Lurifaxflux på Flashback. Strax därpå kommer han att livesända sitt självmord på Flashback. Fyra minuter efter att tråden publicerats möts han av den första kommentaren, "Lycka till då". Allt eftersom trillar fler kommentarer in, "du kommer aldrig våga", "du är för feg", "gå och häng dig Lurifaxflux". 13.06 skriver Lurifaxflux att han börjar ångra sig och måste snabbt ta sitt liv. Lurifaxflux videosänder sedan sitt självmord medan kommentarerna fortsätter att strömma in (Werner 2015).

Berättelsen ovan är inte unik; det finns fler liknande exempel (Thompson 2008). Berättelsen visar hur en ung man valde att meddela världen att han skulle ta sitt liv och begick sedan självmord inför en stor publik på nätet. Han möttes av hatiska kommentarer och kommentarer som gick ut på att hetsa och uppmuntra till självmord och ifrågasatte om han faktiskt kommer genomföra det.

Forumet Flashback har vissa förhållningsregler för användarna och om dessa inte följs riskerar de att bli avstängda. En av reglerna är att man inte får trakassera eller gå till grova personangrepp (Flashback 2019). Trots dessa förhållningsregler är Flashback fyllt med personangrepp och trakasserier, inläggen tas inte bort och användare kan fortsätta att uppmuntra och hetsa till självmord. I juni 2019 meddelade regeringen att de vill se ett förbud mot att hetsa någon till självmord både i den fysiska världen och på nätet och ett förslag om att kommentarer av den karaktären ska bli straffbara (SVT 2019). Organisationen Suicide Zero, som arbetar för att minska antalet självmord och stödja personer som är

självordsbenägna och dess anhöriga, menar att det går att förhindra att en människa tar sitt liv och att suicidala människor kan vara ambivalenta till döden ända till sista minuten. De menar även att myten om att personer pratar om självmord för att få uppmärksamhet inte stämmer då de som väljer att prata om sina självmordstankar ofta har en stark ångest och är i behov av hjälp. Det är viktigt att alla dessa uttryckta självmordstankar och planer tas på allvar (Suicide Zero 2019).

Internet idag är inte bara en källa till underhållning och nyhetsuppdatering, internet används också som en källa till information gällande exempelvis psykisk ohälsa. Tillgängligheten av kunskap är oändlig på internet, liksom antalet självutnämnda experter på diverse områden (Edenroth Cato, Börjesson, Palmblad 2016). Det är vanligt att personer idag använder sig av internet i syfte att söka hjälp eller råd för emotionella problem, antingen genom interaktioner direkt med andra individer eller genom sökande av information på webben (Niwa & Mandrusiak 2012). Nätet är också, till skillnad från livet offline, vakert och tillgängligt dag som natt. Användare kan enkelt finna en mängd olika forum eller grupper som delar samma erfarenheter eller är i samma situation som de själva. Personer som i den fysiska verkligheten upplever sig bortstötta eller på olika sätt avvisade kan finna en tröst i internet, som är en tillåtande miljö som erbjuder både information och interaktion. Internet som en informationskälla kan ses som en tillgång till hjälp då det kan finnas begränsningar i den fysiska verkligheten. Eftersom internet är tillgängligt dygnet runt kan nätet vara en plats som erbjuder information i en viss mån som inte är tillgänglig från professionella i just det ögonblicket (Stradomska 2019). Andra begränsningar i den fysiska verkligheten kan vara svårigheten hos en persons omgivning att uppmärksamma en annan persons problem eller psykiska välmående. Internet ger också personer möjlighet att uttrycka sig och framställa sig på ett visst sätt som inte nödvändigtvis behöver stämma överens med hur de är i verkligheten. Med hjälp av Goffmans (1959) olika begrepp kan vi på ett nyanserat sätt analysera resultatet för att tydligt presentera interaktionens olika aspekter.

I takt med att internetanvändningen har ökat har även möjligheten att uttrycka sig och kommunicera anonymt med varandra också ökat. En person behöver inte stå till svars för vad hen väljer att skriva och uttrycka sig på nätet. Detta kan ge förödande konsekvenser eftersom nätmobbning och hetsning kan

utföras utan att någon ställs som ansvarig för det. Anonymitet för inte bara med sig negativa konsekvenser utan kan också ses som en tillgång för människor att finna en plats att interagera med likasinnade. Den interaktion som sker på internet, anonymt eller inte kan således tolkas både som en tillgång eller som ett hinder och kan till och med vara skadlig för människor. Studien visar hur suicid som samtalsämne är vanligt förekommande på de sociala forum som har studerats och kan i en viss utsträckning spegla den psykiska ohälsan som förekommer. Statistik visar att 1574 personer tog sitt liv i Sverige år 2018. Självordsförsök är ca 10 gånger antalet självmord, det vill säga cirka 15 000 självordsförsök (SPES 2019). Cirka 800 000 människor begår självmord varje år runt om i världen (WHO 2018). Psykisk ohälsa bland unga ökar och ångest och oro har blivit tre gånger så vanligt de senaste 20 åren. (Karolinska institutet 2009).

De sociala forum som har studerats i denna undersökning består av flertaliga ämnen och teman att diskutera kring. Bland dessa finns en mängd trådar med ämnet psykisk ohälsa och suicid. Eftersom psykisk ohälsa och suicid är ett socialt problem i Sverige och världen fann vi det relevant att rikta studien till en undersökning om interaktionen som sker i trådar med suicid som ämne. Det sociala arbetet begränsas inte längre bara till den fysiska verkligheten utan sträcker sig också till nya arenor. Denna studie påvisar hur sociala problem i allmänhet och suicid i synnerhet uttrycks även på internet och är således en arena med relevans för socialt arbete att etableras och bedrivas.

1.1 Syfte

Syftet med denna studie är att ur ett dramaturgiskt perspektiv undersöka diskussionsklimatet och interaktionen på två svenska digitala forum där ämnet suicid är centralt för inläggen.

1.2 Frågeställningar

- Hur kan interaktion kring suicid på internetforum tolkas med hjälp av Goffmans dramaturgiska perspektiv?
- Hur kan anonymitet påverka interaktion kring suicid på ett internetform?

2. Kunskapsläge

Forskning på och om internet är ett relativt nytt fenomen, men har expanderat de senaste tjugo åren. Det är tydligt och självklart att internet som en social plattform har utvecklats under dessa år och att internetanvändningen har ökat markant (Berg 2015). Trots den korta tid som nätstudier har varit en forskningsmetod finns det tillgång till en rad olika studier som bedrivits med denna metod. Vi fann den netnografiska ingången intressant och inte minst nödvändig att forska på i relation till det sociala arbetet. De sociala problem som tidigare forskats på i verkligheten kan numera också förekomma och forskas på i den digitala arenan. Netnografisk forskning om suicid och självska debeteende förekommer sedan tidigare men vi vill med denna studie vara en del av det medvetandegörande som vi anser vara av vikt i dagens samhälle och i det sociala arbetet. Som tidigare nämnt är självmord ett stort samhällsproblem i Sverige och i världen, den suicidala kommunikationen som numera är möjlig på nätet kan tänkas vara en bidragande faktor till suicidstatistiken.

Eftersom syftet med denna studie bland annat är att undersöka hur självmordstrådar på anonyma forum ser ut och hur de konstrueras ur ett dramaturgiskt perspektiv, har det varit av vikt att hitta forskning som berör detta. Därmed har forskning kring hur anonymitet påverkar interaktion på internet varit intressant för vår studie. Artiklar och litteratur som berör Goffmans perspektiv som kan appliceras på interaktion på internet har även berikat vår undersökning. För att bredda vår förståelse om fenomenet suicid som begås på internet och hur interaktionen ser ut har vi funnit det vara av relevans att ta med tidigare studier om detta. Den tidigare forskningen har bidragit till en förståelse för interaktion på nätet men har haft en avsaknad av hur hela självmordstrådar konstrueras och vilken betydelse en trådstartare kan ha för responsen. En del av den forskning vi använt oss av fokuserar på interaktion kring ämnet självska debeteenden på nätet (Niwa & Mandrusiak 2012) trots att forskningen inte berör suicid finner vi det användbart att använda denna typ av forskning för att kunna besvara våra frågeställningar. För att få en djupare förståelse till varför personer väljer att uttrycka sig som de gör i trådarna har vi också använt oss av forskning som berör nätmobbning och empowerment. Denna typen av forskning sker inom flera olika

vetenskapsområden såsom psykologi, sociologi, socialt arbete, media och kommunikation och datavetenskap etc.

Två begrepp som kommer vara återkommande i denna uppsats är *Flaming* och *Trolling*. Dessa begrepp beskrivs av Kristina Alstam (2016) i avhandlingen *Parents, Power and Poverty*. *Flaming* innebär att en individ, identitetslös i ett forum eller ej, skriver en aggressiv och provokativ text eller respons i syfte att starta en diskussion eller ett gräl. *Trolling* innebär att en person skapar ett inlägg eller text som kommer ställa läsare tvivelaktiga till dess äkthet. Trollers syfte med sitt innehåll är ofta att skapa reaktioner hos andra individer men det behöver nödvändigtvis inte vara av elak karaktär likt en flamer (ibid.). Beskrivningen av ett troll kan skilja sig beroende på vilken forskning du läser. Fratini och Hemer (2020) beskriver ett troll som en person som försöker dra uppmärksamhet till sig, mobbar och förolämpar trådstartaren eller andra deltagare i tråden, vilket kan likna det Alstam (2016) benämner som en flamer.

Den tidigare forskning vi använt oss utav har vi sökt efter på sökmotorerna Lubsearch och Google scholar. Vi har använt oss av sökorden cybersuicide, anonymity,, suicide interaction och anonymity interaction. Utöver sökmotorerna ha vi också fått förslag på litteratur och forskning av vår handledare som har varit till nytta för uppsatsen.

2.1 Internet och socialt arbete

I takt med att internetanvändningen ökar skapas nya sociala problem på nya arenor. Det sociala arbetet begränsas inte längre till den fysiska verkligheten utan berörs numera också av internet som ny arena. En stor del av kommunikationen som sker i dag görs på internet via olika sociala forum, chatt och sms med mera. Den oändliga tillgången till information och kunskap på internet bidrar både till positiva följder men det kan också identifieras negativa konsekvenser av internetanvändandet. På internet finns det utrymme för normaliseringsprocesser av i princip allt möjligt. Beroende på vilket forum eller hemsida du väljer att besöka framgår olika typer av perspektiv och synpunkter på ett socialt problem. Josefin Månsson och Mats Ekendahl (2016) menar att internet påverkar hur vi ser på sociala problem och vilken kunskap vi har om dem. Något som

sedan tidigare varit okänt kan snabbt få spridning och skapa intresse, till exempel droger. Månsson (2016) som är forskare inom socialt arbete har tidigare skrivit en avhandling om synen på cannabis och hur den konstrueras i det svenska samhället. Ekendahl (2015) är likt Månsson också forskare inom socialt arbete och har tidigare skrivit artiklar om bland annat drogproblematik i Sverige.

Internet är också en ny arena för mobbning, i samband med anonymitetens valfrihet på internet finns utrymme för nätmobbning i stor skala eftersom en identitetslös handling är svårare att spåra än en handling som sker i den fysiska verkligheten. Nätmobbningen bör ses som extremt allvarlig eftersom konsekvenserna kan vara förödande för de individer som blir utsatta. Mobbning sker ofta i sammanhang där vuxna inte är närvarande, både på internet och i verkligheten (Berne, Frisé & Daneback 2016). Som tidigare nämndes är internet för många en fristad och en miljö för identitetsutveckling, en plats där individer kan vara den de vill vara men det är också en plats där personer kan mötas av hot och hat. Flera individer vänder sig till internet för att finna delaktighet, en plats för social interaktion som de kanske inte möter i verkligheten. Destruktiva beteenden på internet kan omsättas i praktiken vilket kan leda till förödande konsekvenser, som till exempel suicid. Websidor kan därmed bidra till psykisk ohälsa (Bohlin & Gurdal 2016). Det är därför av vikt att inom socialt arbete arbeta för att organisera en plats för social interaktion genom samverkan med digitala arenor. Genom att använda sig av samma verktyg som ungdomar gör kan professionella förstå sig på beteende och aktiviteter (ibid.). Liknande skriver Månsson och Ekendahl (2016), för att som socialarbetare kunna förstå samtidens sociala problematik bör man spendera mer tid på internet och i de forum där den aktuella specifika problematiken förekommer.

2.2 Roller på nätforum

Niwa och Mandrusiak (2012), forskare inom psykologi, gjorde en innehållsanalys på fyra av de mest aktiva självskadegrupperna på Facebook. De ville undersöka hur interaktionen ser ut i ett sådant forum. Av de 988 inlägg de fann utformade de sedan 12 primära kategorier för att belysa vad de identifierade i forumen. De flesta inläggen som skrevs var medlemmar som gav andra medlemmar stöd eller gav bekräftande kommentarer och uppmuntrade dem till att fortsätta kämpa. De

fann också en stor andel inlägg där medlemmar var hånfulla och skickade fördömande kommentarer. En del gav även tips på olika tekniker till självskada och uppmuntrade dem till att genomföra det. Vidare fann de inlägg där medlemmarna informerade varandra om andra grupper som fanns tillgängliga i verkligheten, olika stödgrupper, bra böcker att läsa osv (ibid.). Studien visar att samma forum kan för en person vara hjälpande där personer möts av stöttning och en hjälpande hand medan för en annan person är det stjälpande med risk för hat och hot.

I studien *Broadcasting Your Death Through Livestreaming: Understanding Cybersuicide Through Concepts of Performance* undersöker Fratini & Hemer (2020), två forskare inom antropologi, interaktionen mellan personer som livesänder sitt självmord på internet och åskådarna av självmordet. Forumet där livesändningen ägde rum gav möjligheten att anta en anonym roll. Studien presenterar tre personer som genom internet har valt att live-sända sitt självmord. Sändningen visades för ett stort antal människor med varierad respons. Medan några personer försökte avskräcka och avråda personer från självmord fanns det också andra som uppmuntrade till självmord. I en av sändningarna spekulerades det om vilka intentioner personens faktiskt besatt och ifrågasatt trovärdigheten av inlägget och sändningen. Studien visar hur ett självmord online kan bli viralt och påverka en hel population medan ett självmord offline troligen påverkar en mindre skala av människor. I artikeln benämns tre karaktärer i forumen. Den första, *the suicid-expert* är självutnämnda experter som egentligen inte besitter kunskap men de hävdar att de har det. De är inga experter men väljer att kommentera ändå. Dessa "experter" har en tendens att kommentera självmordsmetoder genom att antingen förmedla oönskade råd eller med en aggressiv ton tala om att de tar livet av sig på "fel" sätt. De två andra karaktärerna är *the troll* och *the life saver*. Båda två rollerna kommer att anlända till livestreamen utan någon kunskap eller personlig relation till "performer" i den kontexten. (Vidare kommer *the performer* att benämnas som *artisten*). *The troll* kommer att dra uppmärksamhet till sig själv. Detta kommer de göra genom överflödiga uttalanden, mobbning och förolämpningar av livestreamen eller av andra publikmedlemmar. Trollet är också en person som uppmuntrar till självmord (ibid). *The life saver* försöker stoppa självmordet genom att antingen tilltala de andra respondenterna eller försöker stoppa artisten att ta sitt liv (ibid.). I

vår undersökning har vi velat se om det finns samband mellan hur forumsdeltagarna responderar i de olika trådarna och har likt Fratini och Hemer (2020) försökt identifiera olika roller bland respondenterna.

2.3 Interaktion på nätet

Beroende på vad man skriver i sina inlägg och hur man uttrycker sig så kommer responsen utformas därefter. Alstam (2016) som forskar inom socialt arbete, fann i sin studie vikten av att vara uppriktig och ha en sammanhållning i sociala digitala forum. Hon studerade föräldraforum på internet och bland annat hur den interaktion som förekom i forumen yttrade sig. Genom att vara ärlig och skriva vad man tycker i en tråd så möts man oftast av trevlig feedback. Skulle läsarna dock uppfatta trådstartaren som påhittad som låtsas ställa frågor så kommer responsen vara negativ eftersom inlägget inte tas på allvar, trådstartaren uppfattas då som ett troll (ibid.). I forum finns precis som i den fysiska verkligheten normer och riktlinjer på hur en person bör skriva och agera. Det är viktigt att rätta sig efter vilka normer som råder för att undvika att mötas av negativ respons. I de forum som Alstam studerade ansågs det av gruppen vara viktigt att visa tacksamhet. Tacksamheten riktar sig inte till sitt medlemskap och att man får vara en del av gruppen utan personen bör visa sig tacksam till vardagliga saker genom att till exempel starta en tråd om vad som gör en tacksam idag. Trådar där tacksamhet uttrycks som till exempel "jag är tacksam att jag klarade mitt prov idag" möts i högre utsträckning av mer positiv respons än om man uttrycker en missnöjdhet eller otillfredsställelse över något. När en person väljer att uttrycka missnöjdhet blir personen snarare bemött av respons som "du borde vara tacksam som har mat på bordet och tak över huvudet" än stöttning av andra medlemmar. Det visade sig dock att om man börjar sitt inlägg med att ursäkta sig för eventuella "gnäll" så möttes personen av en mer hjälpsam respons oavsett vad inlägget sedan följdes av (ibid.). Forskningen visar alltså att beroende på hur ett inlägg är uttryckt och formulerat kommer responsen att formas därefter. Alstams avhandling har fokuserat på den interaktion som förekommer på sociala forum och hur vad interaktionen kan beror på. Avhandlingen kan liknas med den undersökning som genomförts i vår studie men med ett annat fokus och val av empiri.

I artikeln *Case study of posts before and after a suicide on a Swedish internet forum* skriven av forskarna Westerlund, Hadlaczky och Wasserman (2015) med forskningsområde inom suicidologi, psykologi och mediestudier, undersöktes responsen i det inlägget på Flashback 2010 där en ung man livesände sitt självmord. Samma inlägg som presenterades tidigare i problemformuleringen. Studien presenterade bland annat hur responsen på inlägget uttrycktes innan självmordet genomfördes. Trots att trådstartaren tydligt beskrivit hur självmordet skulle gå till och hur han tidigare skadat sig själv möttes han av respons som ställde sig tvivelaktiga till hans äkthet och förmåga att genomföra självmordet. När en person uttryckligen skriver hur hen skall gå tillväga tyder det ofta på att personen är i ett stadie där självmordet är en självklarhet, responsen borde således inte präglas av skepticism. Trots inläggets tydlighet med hans intentioner och planer var hälften av responsen uppmuntrande till självmordet eller ifrågasatte inläggets trovärdighet (ibid.). Denna studie var till stor del kvantitativ men med inslag av kvalitativ och har studerat hur interaktionen ser ut under och efter att ett självmord genomförts. Trots att vår studie inte intresserar sig av hur interaktionen ser ut efter ett självmord har vi funnit stöd i artikeln och den har gett oss en djupare förståelse av de konsekvenser som kan förekomma av en sådan interaktion och varför det således är ett socialt problem.

2.3 Den tveeggade anonymiteten

Forumet där empirin för studien är hämtad ifrån är som nämnt tidigare anonyma forum, alltså en plats för människor att kunna delta identitetslöst om de inte själva väljer annat. Anonymitet och avsaknad av kroppslig närvaro bidrar till både fördelar och nackdelar. Eftersom anonymitet ger möjlighet att undvika konsekvenser eller påföljder kan en person som intar en identitetslös roll uttrycka sig på ett sätt som hen inte hade gjort i ett sammanhang i en offline-verklighet. Detta innefattar både positiva uttryck och negativa uttryck (Fratini & Hemer 2020).

På flera internetforum kan användaren välja att vara anonym och därmed inte identifiera sig själv. Personer som tillhör en minoritetsgrupp eller en stigmatiserad grupp kan tänkas uppleva anonymitet som en tillgång där de ges möjlighet att inte bli kritiserade eller definierade för sitt problem, till exempel

suicidala personer. Internet kan därmed ses som en ideal miljö att komma i kontakt med andra likasinnade personer. I studien *Self injury groups on Facebook* (Niwa & Mandrusiak 2012) uppger kvinnor i forumen att möjligheten till att censurera sin identitet är välgörande och klimatet upplevs som mer icke-dömande. I artikeln *Stay strong! keep ya head up! move on! it gets better!!!!”: resilience processes in the health Mpowerment online intervention of young black gay, bisexual and other men who have sex with men* (Barry, et al., 2019), beskrivs ett samband mellan anonymitet och empowerment som innebär att det kan leda till fler diskussioner och ett mer öppet klimat än vad det exempelvis hade gjort utan anonymiteten. Artikelns författare forskar bland annat inom folkhälsa och kommunikativ hälsa. I studien studerades hur tonen och diskussionsklimatet var i ett forum som riktar sig till svarta män som har sex med andra män. De ämnen som togs upp i studien berörde sex, fysisk och psykisk hälsa (ibid.). I artikeln framgår att forum som är gjorda för och av stigmatiserade grupper kan leda till ett mindre aggressivt klimat på nätet trots anonymitet då känslan av samhörighet är stor och syftet med gruppen är att stötta och hjälpa varandra (ibid.). En fördel med anonymiteten på internet är också möjligheten för individer att kunna presentera sig själva mer eller mindre oberoende av identiteten utanför internet, på så vis kan det vara lättare att experimentera med sin identitet och utforska sig själv (Wängqvist & Griphammar 2016).

Vad som dock kan tänkas vara en nackdel med anonymitet på internet är att hämningarna för trakasserier och verbala övergrepp sänks vilket underlättar processen att sprida eller uttrycka elakheter till andra på nätet (Niwa & Mandrusiak 2012). Wängqvist & Griphammar (2016) skriver att anonymiteten kan bidra till ett klimat på internet som präglas av hot och hat. Anonymitet på internet är dock nödvändigtvis inte den enda anledningen till varför man kan mötas av personliga attacker av andra. Många tänker att personen känner sig mer trygg med att uttrycka åsikter och attackera just för att hen är bakom skärmen, anonym eller inte. De behöver inte i samma utsträckning rättfärdiga eller stå till svars för sitt beteende. Till skillnad från den fysiska verkligheten är det enklare att helt enkelt logga ut, stänga av eller “försvinna” och därmed inte behöva möta kritik eller argumentation (Wängqvist & Griphammar 2016; Neubaum & Krämer 2016). Neubaum & Krämer är båda forskare inom socialpsykologi med inriktning media och kommunikation. De har studerat bland annat normer, sanktioner och

tystnadsspiralen och hur detta yttrar sig i sammanhang som är offline och online. Likt Wänqvist och Griphammar menar Neubam och Krämer att det ges större utrymme och möjlighet att uttrycka sina hotfulla eller hatiska åsikter online är offline. I samma studie framgår dock att människor i generella drag kan lättare hantera sanktioner i en offline värld än i en online värld. Enligt användare av sociala forum så är internet inte en miljö som innefattar ett demokratiskt diskussionsklimat utan snarare en miljö där kontroversiella diskussioner kan bli mer personliga vilket kan leda till att människor hellre håller sig borta eller är tysta i detta forum i högre utsträckning än i en offline värld. Det finns delade meningar om huruvida människor är mer benägna att uttrycka sin åsikt online än offline. Vissa påstår att människor har lättare att uttrycka åsikter om personen är inne på sociala medier medan andra menar att det är lättare att ge sin åsikt i den fysiska sociala verkligheten. Resultatet av studien visar hur internet är en miljö för kontroversiella diskussioner som snabbt kan övergå till personangrepp snarare än en miljö med ett demokratiskt diskussionsklimat (ibid.). Dessa studier tar upp aggressivitet och hat och dess koppling till anonymitet vilket vi också har valt att undersöka. Motsatsen, det vill säga, stöttning och vänligt bemötande har också haft en stark koppling till den interaktion vi valt att undersöka.

Barlett, Chew och Gentile (2016), tre forskare inom psykologi beskriver i artikeln *Predicting cyberbullying from anonymity*, anonymitet som en bidragande faktor till aggressiva trådar och nätmobbning. Ju fler som upplever sig anonyma, desto mer sannolikt är det att de kommer utöva nätmobbning. "If we can inform Internet users that they are not anonymous and show them evidence of IP address tracking and how History folders operate, then perhaps cyberbullying will decrease" (ibid. s, 178). I artikeln *Analysis of Cyber Aggression and Cyber-Bullying in Social Networking* (Nakano, Suda, Okaie & Moore, 2016) undersöks ett forum där man ställer frågor till varandra anonymt eller icke anonymt. Nätmobbning ingår i den aggression som kan finnas i respons och dialoger på nätet och karaktäriseras som trakasserier och hatiska meddelanden. Anonymitet är en faktor som har visat sig spela roll i huruvida aggressivt man väljer att svara på den som startat tråden. De som valde att inte vara anonyma tenderar att skicka mindre aggressiva meddelanden än de som valde att vara anonyma. Om frågorna var aggressivt formulerade blev ofta svaren på frågorna också aggressiva (ibid.).

3. Teori

Det empiriska materialet har varit vägledande för valet av teori. Eftersom studiens syfte riktar sig till en undersökning av olika former av konstruktioner som vi finner i de två digitala forumen undersöker vi inte vilka bakomliggande orsaker det finns till varför trådstartaren är suicidbenägen. Uppsatsen handlar alltså inte om suicid per se. Således kommer vi heller inte intressera oss för vilka lösningar på problemen som framkommer av forumanvändare. Studien kommer analyseras och tolkas med hjälp av Erving Goffmans dramaturgiska perspektiv. Med utgångspunkt i Jaget och maskerna (1959) kan vi föra analytiska resonemang kring olika teoretiska begrepp som vi anser vara tillämpbara på studiens material. Goffmans (1959) teoretiska perspektiv formulerades långt före den digitala eran. Det kan tänkas vara problematiskt att tillämpa detta teoretiska perspektiv på en virtuell studie där empirin som används grundar sig på online identiteter och anonymitet. Den interaktion som sker i ett virtuellt sammanhang kan dock också argumenteras för att vara en social etablering och är således en aktör i det sociala spelet. Fratini & Hemer (2020) är ett exempel på en studie med netnografisk metod som ansats och som använt sig av Goffmans dramaturgiska perspektiv. De har likt vår studie presenterat analytiska resonemang genom att applicera bland annat begreppen främre region, bakre region och rekvisita.

3.1 Framträdanden

Medvetet eller omedvetet framställer människor sig själva att vara något man inte är, vanligen i en fördelaktig glans. Våra liv är ett ständigt framträdande för oss själva men också för andra sociala varelser. Åtminstone är det så Goffman ser på det som han själv benämner, det sociala spelet (Wide 2011). Goffman ifrågasätter det inte som något onaturligt utan det är helt enkelt en nödvändighet i det sociala livet. Dessa framträdanden beskriver Goffman med begrepp från teaterns värld i syfte att synliggöra just det sociala spelet (ibid.). Framträdande är den aktivitet som människor visar upp för andra människor och som kan vara inflytelserikt på dem. Enligt det sociala spelet ska framträdanden göras till förmån för andra. Goffman målar upp det sociala spelet och framträdanden i frontstage, främre region och backstage, bakre region eller kuliss. Beroende på ens roll och sammanhang är frontstage och backstage olika. Vad som kan vara backstage i ett

sammanhang är i ett annat sammanhang frontstage. Den främre regionen är de sociala situationer där individen framträder i en bestämd roll (Goffman 1959). Denna studie utgår från att den främre regionen är det som sker på de sociala forumen. Den bakre regionen är den plats där individerna kan erhålla ett informellt beteende. Det som inte framgår på scen och som händer backstage kan vara omöjligt för en observatör att veta. Personer kan dock "komma på" en person backstage och ertappa hen i en situation som hen annars inte valt att medvetet visa upp, personen blir *tagen på bar gärning* (ibid.). När en person antar en roll förväntas det att observatörerna ska ta de intryck som ges på allvar. Vad personer visar och uttrycker ska stämma överens med vad hen faktiskt menar och framställer sig som (ibid.). Kraven en person uppträder med och som hen kan bli bedömda av kallar Goffman för vårt *ansikte*. När vi följer normer, passar in eller uppför oss ordentligt undviker vi att tappa ansiktet. Först när vi blir avslöjad riskerar vi att tappa ansiktet vilket gör att individer försöker vara uppmärksamma och försiktiga på att gå utanför normen (ibid.). Vi undviker också situationer där vi riskerar att tappa ansiktet, det kan till exempel vara att avstå delaktighet i ett samtalsämne eller dylikt. När en person tappar ansiktet riskerar också andra i samtalet eller sammanhanget att tappa ansiktet.

3.2 Fasad

Fasaden går att dela in i olika standardingredienser. Fasaden består dels av den sociala inramningen, den plats där det sociala samspelet äger rum, i denna studiens fall det sociala forumet. Beroende i vilket sammanhang och kontext man studerar ser den sociala inramningen olika ut, inramningen är också platsbunden vilket innebär att personen som ska spela sin roll inte kan göra detta förrän hen är på den specifika plats med rätt utrustning. Inramningen innefattar möbler, ytplanering, dekor etc. (Goffman 1959). Ett annat begrepp som är centralt i Goffmans dramaturgiska perspektiv är vad han benämner som den personliga fasaden. Den personliga fasaden är de detaljer i aktörens framträdande som förknippas med rollen. Denna utrustning används antingen oavsiktligt eller medvetet av individen under framträdandet (ibid.). Till skillnad från den sociala inramningen och rekvisitan i ett framträdande så består den personliga fasaden av den expressiva utrustningen som inte omfattas av inramningen. Fasaden är den

som vi identifierar aktören med, här ryms kön, ålder, etnicitet, samhällsklass, kläder och utseende etc. (Goffman 1959). Eftersom interaktionen mellan deltagarna i denna studie sker via internet kan vi gå miste om den personliga fasaden. Till skillnad från den explicita personliga fasaden i verkligheten kan den personliga fasaden i ett virtuellt sammanhang skilja sig åt.

3.3 Intrycksstyrning

För att artisten ska kunna övertyga sin publik om att framträdandet ska lyckas, kan detta göras genom intrycksstyrning. Då gäller det för artisten att förhålla sig till rådande normer och förväntningar för att kunna överföra rätt intryck till publiken. Ett exempel på hur en artist kan styra sina intryck är genom att dölja vissa fakta om hen som kan påverka hur publiken ser på artisten. I denna studie hade trådstartarna möjlighet att styra vad de ville nå ut till publiken eftersom ingen kan se personen bakom skärmen. Alla de faktorer som exempelvis attribut, personlig fasad och social inramning kan påverka vilka intryck som överförs och kan därmed vara av vikt att hålla koll på innan artisten går ut på frontstage (Goffman 1959). Om information om den agerandes förflutna tas upp under framträdandet kan det försvaga den agerande och det som hen försöker förmedla. Dessa oavsiktliga gester eller felsteg kan ge upphov till förvirring och hade kunnat stoppas om den agerande hade vetat konsekvenserna i förväg (ibid.). Publiken spelar en stor roll av framträdandet då deras subjektiva uppfattning kan forma framträdandet och förklara det som en framgång eller ett misslyckande. Oavsiktliga gester är en faktor som då kan påverka det intryck som artisten försöker ge och därmed försvaga förtroendet hos artisten.

3.4 Erving Goffman och internet

Eftersom Goffmans teori formulerades före digitaliseringens era är begreppen ursprungligen tillämpbara på den fysiska verkligheten. Vidare i analysen kommer dessa begrepp att användas men med en anpassning till den digitala arenan. Vad Goffman (1959) benämner som artisten är i vår studie trådstartaren, publiken är således respondenterna. Den sociala inramningen innebär i vår analys den historia som trådstartaren väljer att dela med sig av, sin beskrivning av suicidönskan, längden på ett inlägg och den tidsangivelse som eventuellt står med i texten.

Historierna kan exempelvis vara en beskrivning av hur TS har vuxit upp, blivit mobbad i skolan eller dylikt. De attribut som benämns i studien är likt Goffmans (1959) ramverk ålder, kön, sexuell läggning, etnicitet etc. När rekvisita nämns i texten innefattar det vad trådstartaren eller respondenten säger sig ha tillgång till för att genomföra ett eventuellt självmord, såsom droger, rakblad eller dylikt.

4. Metod

Denna studie grundar sig i en fenomenologisk vetenskapsteori med utgångspunkt i Erving Goffmans dramaturgiska perspektiv. Inom fenomenologi studeras hur individer skapar en meningsfullhet, genom att försöka se saker och ting utifrån personens perspektiv kan vi förstå innebörden av en människas beteende. En viktig ståndpunkt inom fenomenologisk forskning är att forskaren ska i bästa möjliga mån undvika att tillämpa sina egna förutfattade uppfattningar om ett fenomen (Bryman 2018). Som forskare kräver det då att lyckas fånga den tolkningsprocess som sker när aktörerna konstruerar sina handlingar. I denna studiens fall, att tolka hur forumdeltagare konstruerar sin respons och inlägg och hur detta påverkar interaktionen. Resultatet analyserades sedan av Goffmans begrepp som är tagna ur teaterns dramatiska värld.

4.1 Val av metod

Eftersom syftet med studien är att undersöka interaktionen mellan deltagare på internetforum och hur deras text konstrueras fann vi det mest relevant att utgå från en kvalitativ ansats med internet som källa för datainsamling. Hur deltagarna uttrycker sig och vilken mening det har för situationen är centralt i studien. Eftersom vi är intresserade av att undersöka ett komplext fenomen är den kvalitativa ansatsen lämplig till skillnad från den kvantitativa ansatsen som snarare fokuserar på mätbara skillnader (Bryman 2018). Den kvalitativa forskaren har ofta en nära relation till de deltagare som studeras och är mer involverad i relationerna än en kvantitativ forskare som har större distans till undersökningspersonerna. Det har riktats en viss kritik mot detta eftersom risken finns att undersökningen blir för subjektiv när en nära relation förekommer till

undersökningsobjektet (ibid.). I kvalitativ forskning är det orden som är datan i studien till skillnad från siffror som sedan analyseras för att få en förståelse för det komplexa fenomen som undersöks.

Inom den kvalitativa forskningen finns det ett flertal olika metoder att använda sig av vid undersökningar. Studien som vi genomför är en så kallad netnografisk dokumentstudie som kan förstås som ett etnografiskt synsätt med internet som forskningsfält (ibid.). Ordet *etno* betyder "folk" och *grafi* betyder "beskriva", den etnografiska metoden syftar alltså till att närma sig den mänskliga situationen och förstå den andres perspektiv på tillvaron. Etnografisk studie genomförs ofta genom observationer i olika miljöer för att få en förståelse för den andres utgångspunkt (Lalander 2015). Netnografi är således en metod för att undersöka liknande det etnografi gör men med utgångspunkt i internet. Syftet med netnografisk metod är att undersöka den kultur och sociala liv som förekommer i nätgemenskaper (Berg 2015). Som tidigare nämnt spenderas mycket av människors tid på internet och är således en ny arena för sociala problem och interaktion. Därmed är det också ett område av relevans att genomföra studien på. Eftersom studien syftar till att undersöka en konstruktion utan intresse av att ta reda på varför responsen och inläggen ser ut som det gör så är den netnografiska dokumentstudien ett relevant val av kvalitativ metod i vår undersökning. Hade undersökning syftat till att förstå personerna och deras problematik hade netnografisk observerande forskning inte varit så användbar, då hade snarare kvalitativa intervjuer varit en metod av relevans för att få en förståelse för undersökningsobjektet i fråga.

4.2 Urval

Vårt urval består utav två svenska onlineforum som saknar en specifik målgrupp, i forumen ryms alla möjliga diskussionsområden utan något specifikt tema. Vårt urval utgick från ett målstyrt urval då målet med vår undersökning ska kunna appliceras på empirin. Därmed hade vi kriterier på materialet som skulle göra det möjligt att besvara våra forskningsfrågor (Bryman 2018). Våra kriterier var att forumen skulle vara helt eller delvis svenskspråkiga, öppna för allmänhet att observera osynligt, tillgänglig för alla och där möjligheten fanns att vara anonym.

Eftersom vi kommer att teoretisera språket i forumen är det av vikt att vår empiri är på svenska.

Det är även viktigt att redan innan man påbörjar studien se till att man får tillträde till det valda forumet (Berg 2015). Redan innan har vi haft förkunskap om dessa forum och visste att det fann möjlighet att tillträda dem utan att bli medlemmar eftersom forumen är öppna för allmänheten. Vårt målstyrda urval kan tolkas vara ett teoretiskt urval då vi enligt Bryman (2018) gick in med en generell frågeställning för att sedan göra urvalet. Våra frågeställningar berör hur responsen ser ut i anonyma forum där en trådstartare uttrycker att hen vill ta sitt liv eller inte leva längre. Därmed valde vi två forum som vi på förhand visste bestod av till stor del anonym interaktion och som var två stora forum i Sverige där ämnen som suicid diskuteras. För att kunna samla in vår data valde vi tre sökord som vi använde i båda forumen, *begå självmord*, *ta sitt liv* och *jag vill dö*. Sökordet "ta sitt liv" genererade 688 trådar i ett av forumen. "Begå självmord" genererade ungefär 100 trådar i det andra forumet. Istället för att observera alla trådar utgick vi från vad rubriken på inlägget indikerade, att TS ville begå självmord. Vissa trådar med samma sökord berörde exempelvis förslag på filmer eller självmord som berörde någon annan än en själv. Efter denna utsällning av trådar valde vi att gå igenom sökorden tills vi fann ett mönster eller till vi fann en upprepning av den respons som trådstartaren möttes av. På grund av begränsningar av uppgiften valde vi att samla in 60 trådar, redan efter 30 inlägg uppmärksammade vi att trådarna och responsen började likna varandra. Därefter sällades 29 trådar bort beroende på om trådarna var alldeles för långa eller för korta. Exempelvis var det en tråd som innehöll över 400 svar och en annan som endast innehöll 4 svar. Empirin består således av 31 trådar utan jämlig fördelning av de båda forumen. Den data som har samlats in ska i en netnografisk studie helst klassificeras som att det håller sig till temat eller berör ungefär samma tema (Berg 2015). Med tanke på den oändliga informationskälla som internet är så kan det te sig problematiskt att samla in data i en netnografisk studie. Vad som ska vara en kvalitativ data kanske snarare tas över av kvantitet. Genom att vi tidigt gjorde en avgränsning av hur många inlägg vi skulle samla in kunde vi istället gå igenom det begränsade materialet och kolla på kvalitén av materialet för att sedan fylla på om det skulle behövas (Berg 2015). I vår studie har vi använt oss av

arkivdata, alltså data som vi själva inte medverkat i och har således inte haft någon påverkan på (Berg 2015).

4.3 Bearbetning och analys

För att organisera strukturen av vår omfattande empiri skrevs alla trådar ut i papper och färgkodades sedan för hand efter vilket begrepp responsen tillhörde. Detta är en metod för att hantera empirin vilket Rennstam och Wästerfors (2015) rekommenderar. Eftersom denna studie utgår från en induktiv ansats har vi inte gått in med en förutbestämd teori, bearbetningen av materialet och analysen har skett parallellt (Ahrne & Svensson 2017; Bryman 2018). För att kunna förstå hur trådar konstrueras, valde vi att kategorisera den information som står i trådstartarens första inlägg. Kategoriseringen av information hos trådstartaren formade sedan fyra kategorier som visas i tabell 1. Vad som räknas till varje kategori utgår från vad som är utskrivet explicit i inlägget. När det saknades information om vad TS ville med sitt inlägg eller explicit skrev ut att personen endast ville skriva av sig kategoriseras det i kategorin "*skriver av sig*". De inlägg som uttryckligen sökte efter metod till suicid kategoriseras således i "*söker efter självmordsmetod*". Kategorin "*söker efter praktisk hjälp*" innefattar de trådar där TS efterlyser hjälp om hur hen kan gå tillväga med sin situation, alltså inte hjälp med hur suicid kan genomföras. Den sista kategorin "*söker efter igenkänneelse/bekräftelse*" innefattar de trådar där TS uttryckligen frågar respondenterna om de känner igen sig i TS känslor eller situation. Kategoriseringen är utformad efter det som vi fann vara återkommande och kan således anses vara huvudämnet (Rennstam & Wästerfors 2015).

Följande tabell visar de identifierade kategorierna samt antal analyserade trådar.

Information från trådstartare (TS)	Antal
Skriver av sig	8
Söker efter självmordsmetod	7
Söker efter praktisk hjälp	12

När kategorisering av trådstartare var klar påbörjades kodningen av den respons som förekom i inläggen. Bearbetningen påbörjades likt sensitizing concepts, alltså att de begreppen vi fann vid första anblick präglade vår översiktliga bild (Rennstam & Wästerfors 2015). Begreppen vi identifierade var *Trolling & flaming*, *behjälplig/stöttande*, *egen suicidönskan*, *övrigt (de som varken uppmuntrar till suicid eller dödslängtan)*. Dessa begrepp formades med inspiration från tidigare forskning (Niwa & Mandrusiak 2012) samt efter organisationen Minds (2011) beskrivning av hur man bemöter en självmordsbenägen person på ett konstruktivt sätt respektive ett destruktivt sätt. Således kategoriseras all respons som på något sätt var destruktivt för TS som trolling and flaming. I samma kategori ingår också all form av förolämpningar, mobbning eller förminskningar av TS samt om det framgår en skepticism till TS äkthet. I tabellen nedan kan man utläsa vilka andra underkategorier som förekommer i varje huvudkategori. Bryman menar att om det redan existerar begrepp i tidigare litteratur kan det vara bättre att använda dessa än att utforma nya (2018).

Följande tabell visar de huvudkategorier (mörkgrå) och underkategorier (vita) som utformades av vår kodning.

Trolling and flaming	Behjälplig/stöttande	Egen suicid önskan hos respondenterna	Övrigt (de som varken uppmuntrar till suicid eller stöttar TS)
Aggressivitet	Delar med sig av egna erfarenheter och/eller stöttar och bekräftar	Aktuell önskan hos respondenter	Ställer frågor till TS
Uppmanar/hjälp till	Delar med sig av praktisk	Tidigare önskan	Interaktion mellan

suicid och/eller uppmanar till ohälsosamt leverne	hjälp kring TS mående och situation	hos respondenter	respondenter, inte till TS
Uttrycker att TS är oäkta, trollar, inte kommer genomföra suicid			Motståndare till suicid men inte stöttande & diverse respons.

Eftersom vi är två personer kan det tänkas bli problematiskt att koda materialet utifrån dessa 4 kategorier då vi kan tolka respons att tillhöra olika grupper. För att kunna utnyttja våra olika tolkningar arbetade vi tillsammans med trådarna och diskuterade fram vilka inlägg som skulle tillhöra en viss kategori. De första inläggen i varje kategori kodades tillsammans för att få en enhetlig bild av hur fortsatt kodning ska se ut. Tack vare en gemensam kommunikation och diskussion om varje kategori kunde vi finna diverse förändringar som ansågs behöva göras för att få en tydlig kodning. Det är viktigt att problematisera förgivettagna begrepp, detta för att inte på förhand definiera vissa företeelser (Berg 2015). Eftersom vi är två författare i denna studien kan det tänkas underlätta denna biten av arbete, vad den ena författaren uppfattar kanske inte nödvändigtvis den andra gör. Därmed finns det möjlighet att dela tankar och ändra sitt eget förbestämda synsätt. Inte minst kan vi tillsammans komma fram till nya synsätt eller begrepp genom att ständigt föra en diskussion under arbetets gång (ibid.).

Underkategorierna har under bearbetningen av materialet omformulerats och vissa har slagits ihop med varandra. Vissa koder städades bort eftersom vi inte längre fann dem fruktabara och ersatte sedan dem med nya (Bryman 2018). Berg (2015) menar att det är viktigt att skapa en ordning i sin empiri genom att förhålla sig självreflexiv och att ifrågasätta sin egen sortering av materialet och varför vissa delar behålls och andra väljs bort. I början av vår kodningsprocess utformade vi underkategorien *“inget stöttande men motståndare till självmord”* i kategorien *”behjälplig/stöttande”* men ansåg sedan att denna kunde placeras i kategorin *“övrigt, de som varken uppmanar till suicid eller stöttar”* då vi inte kunde se att den definieras utefter att vara behjälpliga. Vi valde också att slå ihop kategorierna *“uppmanar/hjälp till suicid”* med *“uppmanar till*

ohälsosamt liv” eftersom båda kategorierna karakteriseras av en destruktiv hållning.

När resultatdelen skulle påbörjas valdes metoden analytisk induktion för att hantera den empiri och dess kodningar. Det gjordes utifrån de tre steg som Rennstam & Wästerfors (2015) menar är ramen för analytisk induktion. Varje kategori av trådstartare analyserades var för sig och inom varje trådstartare analyserades de olika underkategorierna som exempelvis *“aggressivitet”*. En tråd bearbetades i taget för att sedan formulera en generell beskrivning för just den tråden. Sedan applicerades den beskrivningen på nästa tråd för att se om det fanns något som stämde överens eller som motsatte sig beskrivningen. De svar eller trådar som stack ut markerades för att sedan modifiera beskrivningen. Genom att hitta motsägelser kan detta gynna förklaringsmodellen då den tvingas att omformuleras (ibid.). Under forskningsprocessens gång när vi valt teoretisk ingång fann vi det nödvändigt att även koda trådstartarna utefter Goffmans (1959) dramaturgiska begrepp. Trådstartarens inlägg färgmarkerades i koder som *attribut*, *rekvisita* och *social inramning*. Detta gjorde det enklare för oss i det vidare analysarbetet.

Till skillnad från intervjuer har vi inte möjlighet att styra interaktionen vilket ledde till att stora delar av vårt material inte passar in på vårt syfte eller frågeställningar. Vidare i resultat- och analysavsnittet kommer vi presentera citat ur vårt empiriska material som vi uppfattar vara det mest huvudsakliga och väsentliga i texten. Vissa inlägg har vi tagit bort eftersom de inte var relevant för vår undersökning.

4.4 Tillförlitlighet

Inom den samhällsvetenskapliga och kvalitativa forskningsmetoden kan tillförlitligheten mätas med en rad olika verktyg. Inom begreppet tillförlitlighet ryms trovärdighet, överförbarhet, pålitlighet, styrka och konfirmation (Bryman 2018). Trovärdigheten av en forskning kan baseras på ett flertal sätt. Genomför man en respondentvalidering, alltså där deltagarna av studien får ta del av resultatet och möjligheten att uttrycka sig angående studien finns det trovärdighet till forskningsmetoden. Trovärdighet kan också uppnås när samma fenomen studeras utifrån olika teorier och metoder och når samma resultat (ibid.). Dessa

exempel på trovärdighet kan tänkas vara svåra att verkställa i denna studie. Eftersom vår data är insamlad i ett anonymt forum finns ingen möjlighet att få tag på de personer som producerat textmaterialet vilket därmed medför en begränsning av respondentvalidering. På grund av studiens begränsningar fann vi heller inte möjligheten att genomföra studien med en annan metod eller teori vilket kan tänkas påverka studiens trovärdighet.

Bryman förklarar överförbarhet som en utgångspunkt där studiens resultat skall kunna överföras till en annan forskningsmiljö (Bryman 2018). Eftersom kvalitativ forskning fokuserar på djupet av ett fenomen eller problem till skillnad från kvantitativ bredd kan resultatet från vår studie förhoppningsvis vara användbar och tillämplar för framtida studier om interaktion på internet (ibid.). Brymans tredje begrepp som innefattas av tillförlitlighet är huruvida studien är pålitlig. Genom att redogöra för studiens alla faser med en tydlighet kan läsaren få en förståelse för studiens process och därmed utveckla en tillförlitlighet till studien (Bryman 2018). I denna studie har mycket fokus varit på metodologiska övervägande och bearbetning och analys-avsnittet där vi genom dels text men också med hjälp av tabeller kunnat visa vårt tillvägagångssätt när vi har kodat, kategoriserat och bearbetat vårt material. Slutligen krävs ett objektivt förhållningssätt hos forskarna till studien i den mån det går för att öka tillförlitligheten. Att styrka och konfirmera sin studie innebär att vi som genomfört studien är medvetna om den subjektivitet som finns hos individer och som i stor utsträckning är ofrånkomlig (ibid.). Vad som dock ska vara uppenbart i studien är att forskarna inte medvetet har låtit personliga värderingar präglade studien eller slutsatserna. Därmed är det viktigt att som forskare erhålla ett reflexivt förhållningssätt till sitt material och genomförande av studien (ibid.). Genom studiens gång har ett medvetet och aktivt reflexivt tänkande varit i fokus för att kunna identifiera brister. Det är dock ofrånkomligt att gå in i en forskningsprocess utan några tidigare erfarenheter eller förkunskaper, det kan därför finnas orsaker till varför studien har tagit en viss riktning. Alla faser i processen är därmed präglade av oss som forskare och kan därmed inte antas vara objektiva.

4.5 Etiska överväganden

Forskningsetiska rådet har krav för hur man på ett etiskt försvarbart sätt genomför sin forskning¹. Dessa krav som åberopas har varit svåra att använda som utgångspunkter i vår studie eftersom vi arbetar utifrån nätmaterial. Med anledning av detta har vi valt att föra en diskussion kring etiken utifrån Berg (2015) och Bryman (2018). Riktlinjerna från Vetenskapsrådet (2002) förutsätter att empirin som forskare använder sig utav är fysiska individer vilket inte är tillämpligt i vår studie. Berg (2015) gör skillnad på två olika synsätt på elektronisk kommunikation. Antingen ser man deltagarna som individer i den "riktiga" verkligheten som ska skyddas och framförallt ha ett informerat samtycke från. Man kan även se aktörerna som författare och som självvalt publicerat en text och därmed ska citeras och refereras korrekt (ibid.). Dessa två synsätt ger upphov till en problematik där kraven kan vara svåra att uppfylla och lämnar därmed den netnografiska etiken i en gråzon (ibid.). Enligt Berg (2015) är en av de viktigaste aspekter i att bedriva en etisk försvarbar forskning att man skyddar individens integritet och privatliv (ibid.). Det har inte funnits möjlighet att fråga om samtycke av de som skrivit i trådarna och därmed har vi valt att inte ta med deras användarnamn och omformulera citat vilket ska gör det svårare att söka på dem och därmed hitta trådarna. Detta menar Berg (2015) är en metod för att göra det svårare att eftersöka vem som skrivit dessa citat och därmed skydda deltagarnas privatliv (ibid.). Kravet att citera korrekt, eftersom aktörerna uppfattas som författare, krockar därmed med vårt anonymitetskrav där vi ska skydda aktörernas privatliv och identitet (ibid.). Citaten som presenteras i resultatavsnittet har komprimerats eftersom resterande av citaten inte är av något värde för vår analys.

För att kunna på ett etiskt försvarbart sätt använda sig av elektronisk kommunikation som sin empiri krävs det att den arkiveras på ett sätt som innebär att den är offentlig, att det inte krävs lösenord eller medlemskap för att komma åt den, den ska inte vara av känslig natur och policyn och reglerna för webbsidan ska inte förbjuda att denna kommunikation används (Bryman 2018). Identiteterna ska även anonymiseras och skyddas men dessa riktlinjer kan vara problematiska då

¹ Vetenskapsrådets etiska riktlinjer innefattar informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet.

information av känslig natur inte är något konkret och kan ha olika betydelser för olika människor (ibid.). De hemsidor vi valt att hämta vår empiri ifrån har användarna pseudonymer, möjlighet till att vara anonyma och kan själva bestämma om de vill skriva ut detaljer om sig själva. Hemsidorna är offentliga och för att läsa trådarna krävs inget lösenord eller medlemskap. Interaktionen kan i detta fallet anses vara av känslig natur på grund av att ämnet psykisk ohälsa och suicid är något som kan vara känsligt för många av de som skrivit inläggen men även av de som läser denna studie. Med tanke på Brymans krav på att kommunikationen inte ska vara av känslig natur, har vi inte benämnt vilka forum det är som vi har använt oss av, därav finns inte dessa adresser med i referenslistan. Bryman menar också att ett annat sätt att hantera den etiska problematiken med användning av elektronisk kommunikation är att personens identitet inte avslöjas och att tillgången till denna empiri ska vara lätt att få tag på och att det ska vara på ett lagligt sätt och därmed krävs inget samtycke (ibid.). Många trådar vi använder är också flera år gamla vilket kan betyda att användarna idag inte längre är aktiva. För att eliminera risken för att vår empiri ska komma i någon annans händer har vi förstört de utskrivna trådarna och de kan därmed inte spåras. Etik och forskning på nätet leder till delade meningar i hur man ska hantera olika riktlinjer och debatten mellan forskare fortsätter (Bryman 2018).

5. Resultat och analys

I följande avsnitt kommer resultatet av studien att presenteras tillsammans med en genomgående analys av materialet. Avsnittet är indelat under rubriker med anonymitet som start. Vidare följer avsnitt som visar de olika trådstartarkategorier.

5.1 Anonymitetens påverkan på respons och interaktion

Anonymiteten på de internetforum som har studerats kan tänkas påverka hur responsen blir formulerad och uttryckt. En trådstare gör ett inlägg där hen uttrycker suicidtankar. En respondent svarar med följande:

Varför vill man ta sitt liv? Herregud! Livet blir vad man gör det till. Din mamma & pappa födde ju dig inte för att du ska springa och ta dö på dig

själv. Tycker du ska banka en stor stekpanna i huvudet istället så du vaknar upp. Skärp dig på riktigt!

En annan respondent svarar:

Oj så ovanligt med ännu ett
“tyckjättemycketsyndommigförjagärenuppmärksamhetshora”- inlägg.
Såna inlägg kan man ju verkligen inte få för många av.

Anonymiteten kan i dessa fallen ha påverkat den aggressiva tonen i responsen. Som tidigare nämnt öppnar anonymitet upp till flera möjligheter, i detta fallet kan anonymiteten utnyttjats som en fribiljett till att kunna uttrycka aggressivitet på internet utan att som respondent behöva möta konsekvenser. Ju fler som upplever sig anonyma desto mer sannolikt är det att nätmobbning kommer utövas (Barlett, Chew & Gentile 2016). I trådarna är det inte enstaka inlägg som kan beskrivas som hatiska eller kränkande utan det är ett klimat där hat är en standardingrediens i responsen vilket Wängqvist och Griphammar (2016) menar är ett resultat av anonymitet. Vad som också framgick i trådarna var hur interaktionen mellan respondenter ofta utvecklades från en diskussion till en smutskastning präglad av hat och påhopp. Neubam och Krämer (2016) menar att detta kan också vara ett resultat av anonymitet.

Nedan följer citat där respondenter responderar varandra, både de som är för och emot att TS ska begå självmord. En respondent skriver följande:

Vilken vedervärdig grupp av slamkrypare som unisont lyckats ta sig upp från samma avlopp..

En annan forumdeltagare svarar en respondent såhär:

Det är urbota korkat att rekommendera droger till någon som precis försökt begå självmord..

Det sker en interaktion mellan respondenterna i de olika trådarna. Neubam och Krämers (2016) resultat om hur kontroversiella diskussioner kan övergå till ett

klimat präglat av personangrepp och hatiska kommentarer, har även framgått i de studerade trådar i denna studie. Detta är oberoende vilken inställning respondenterna har till själva självmordet.

Anonymitet kan även resultera i ett mer öppen hjärtigt klimat och nedanstående citat kan vara exempel på detta.

Jag vet att det är svårt, jag är själv inne på min första vecka som nykter från alkohol och droger. Men det är enda vägen ut om du någonsin vill bli lycklig igen.

En annan respondent skriver till TS:

När jag var 20 så försökte jag begå självmord för jag orkade verkligen inte mer. Men min storebror fann mig som tur var och det var då jag förstod vad min familj och mina kompisar tyckte om mig.

Fratini och Hemer (2020) hävdar att både positiv och negativ respons kan tänkas vara lättare att uttrycka när personerna är anonyma. Resultatet av denna undersökning visade att det förekom både ifrågasättande och bekräftande respons genomgående i alla trådar men att vissa trådar innehöll mer negativ respons än andra och vice versa. Resultatet överlag på all respons som förekom i trådarna visade en jämn fördelning mellan positiv och negativ respons.

Anonymitet kan öppna upp möjligheten för människor som i en offline värld inte vill dela med sig av sina erfarenheter av någon anledning men som sedan kan finna utrymme för att dela detta identitetslöst i en online värld (Barry et al., 2019; Niwa & Mandrusiak 2012). Ett exempel på detta kan vara ovanstående citat där en person väljer att dela med sig av sitt tidigare missbruk eller det andra citatet som delar med sig om sitt tidigare suicidförsök. Till skillnad från denna studie så genomförde Barry et al. sin studie på ett internetforum med en specifik målgrupp. Där möttes bara människor som tillhörde samma grupp till skillnad från de forum vi har undersökt som snarare är ett forum för allmän diskussion. I de allmänna forumen finns utrymme att diskutera alla möjliga ämnen där användare har möjlighet att ge sin input oavsett erfarenhet av ämnet eller ej. Detta kan ha lett till ett resultat som ger slag åt både aggressivitet och empowerment

som inte visade sig i Barrys et al. studie. Det som exempelvis Barlett, Chew och Gentile (2016) och Nakano, Suda, Okaie och Moore (2016) har studerat har också varit generella forum som inte riktar sig till stigmatiserade grupper eller en specifik målgrupp. I deras studier har anonymitet visat sig vara en aspekt som bidragit till en mer aggressiv kommunikation. Det ter sig enklare att anta sig vissa roller och identiteter på internet än i verkligheten eftersom möjlighet till anonymitet finns (Neubam & Krämer 2016; Wänqvist & Griphammar 2016). Utifrån detta kan kopplingen mellan generella forum och anonymitet leda till mer aggressivitet än i forum med en specifik målgrupp där respondenterna kan i större utsträckning identifiera sig med trådstartaren. Anonymiteten har alltså en påverkan på hur responsen och interaktionen uttrycks, oavsett om det är i god ton eller i en aggressiv ton.

Likt respondenternas möjligheter att uttrycka aggressivitet i en anonym roll finns samma möjligheter för TS. I vår empiri fann vi inga trådar där TS uppvisar ett aggressivt förhållningssätt till respondenterna, något som enligt tidigare forskning (Nakano, Suda, Okaie & Moore 2016) kan vara en bidragande faktor till att TS möts av aggressiv respons. Den aggressiva respons som TS möttes av existerade alltså trots att TS inte själv uttryckte aggressivitet. Anonymitet på internetforum kan också leda till ett mer öppet klimat för personer att våga blotta sin problematik eller känslor. Det ger stigmatiserade grupper möjlighet att presentera sig själv och sitt liv utan att behöva identifiera sig (Barry et al., 2019).

Den personliga fasaden som Goffman (1959) nämner går miste om på den digitala arenan. Genom datorn kan vi inte identifiera den personliga fasaden på samma sätt som den ger uttryck på i verkligheten. Fasaden blir tydlig först när en person väljer att skriva ut de attribut som sedan identifieras med rollen (ibid.). Trådstartaren har möjlighet att i text framställa sig själv på ett sådant sätt hen själv vill; genom text kan personer begränsa vad hen väljer att ta upp och vad hen väljer att utelämna om sig själv. Ur ett dramaturgiskt perspektiv är anonymiteten således en faktor till hur responsen och interaktionen formas. Genom anonymitet är dessa faktorer något som TS har makten att kontrollera över. I verkligheten är attributen påtagliga till skillnad från i en digital verklighet. TS behöver inte beskriva sig själv utan bara sin situation vilket i sin tur också kan ge ett varierat utfall av respons. Den totala anonymiteten som TS kan befinna sig i ger som tidigare

nämnt en frihet att själva bestämma sin personliga fasad, sina attribut och sin sociala inramning. Denna frihet besitter även respondenterna och är således medvetna om hur man kan utnyttja anonymiteten. Det finns alltså redan från början en risk att TS ska uppfattas som ett troll eftersom anonymitetens möjligheter är förstådda av även respondenterna. Anonymiteten ger möjlighet att styra intryck på ett sådant sätt som önskan men eftersom respondenterna själva besitter den kunskapen om anonymitet kan det tänkas försvåra trovärdigheten i ett framträdande. Respondenterna kan således påtala att TS är ett troll eftersom de vet att anonymiteten ger möjlighet att framställa sig som något man egentligen inte är.

5.2 Roller på sociala forum

Det resultat som presenteras nedan är den respons som trådstartaren får när hen väljer att berätta om sina suicidtankar och/eller planer. Beroende på vad trådstartaren vill få ut med tråden har de kategoriserats i olika rubriker som tydligare beskriver syftet med inlägget. Ovan har det redovisats på vilka sätt anonymitet kan påverka interaktionen på internetforum. Vidare i analysen kommer andra faktorer presenteras som har varit avgörande för interaktionen i de olika kategorierna och trådarna. I vårt material har vi kunnat identifiera fyra olika roller som passar in på de respondenter vi har funnit i trådarna. *The troll*, *the life saver* och *the suicide expert* är de roller som Fratini och Hemer (2020) fann i sin undersökning och som även i denna studie har anammats (se avsnitt 2.2). Vidare har vi identifierat ytterligare en roll, *the friend* vilken är en person som erhåller en bekräftande och hjälpanställning till TS. Nedan presenteras de fyra olika trådstartarkategorierna och dess respons följt av analytiska resonemang.

5.2.1 “Jag orkar verkligen inte mer”

Av de trådstartare som tillhörde första kategorin, de som publicerade sitt inlägg för att få en möjlighet att skriva av sig, möttes till största del av ett bekräftande och positivt bemötande. Responsen kunde exempelvis se ut såhär:

Låter som du har en tuff tid nu!

Hoppas du tar dig ur det, behöver du prata så hör av dig.

Kram

Responserna präglades av stöttning av olika slag, några personer valde att dela med sig av egna erfarenheter både av psykisk ohälsa men också om den situation TS beskriver sig befinnas i. Responsens längd och innehåll varierade men i generella drag var det korta kommentarer med syfte att stötta trådstartaren. Den form av empowerment som så ofta uttrycktes i responsen hade Barry et.al. (2019) kunnat förklara som en följd till den valfrihet kring anonymitet som finns i forumet. Genom att själv kunna respondera utan att ange sin identitet öppnar också upp möjligheter att själv kunna dela med sig av egna erfarenheter som man kanske annars inte hade gjort. Denna respondent som skrev citatet ovan kan också tolkas som rollinnehavare av vad vi valt att kalla, *the friend*. Det vill säga en person som uppvisar ett bekräftande och stöttande förhållningssätt till trådstartaren.

Vad som var gemensamt för de inlägg som trådstartaren valde att publicera var att flera beskrev en lång historia av psykisk ohälsa, ibland med en detaljerad beskrivning om vad som gjort att TS är i det tillstånd hen är i. Den sociala inramningen inom denna trådstartarkategori har varit beskrivningar av tidigare suicidförsök eller en längre period av suicidal tankar. Vad som också utmärker dessa trådar är hur TS inte begär någonting från sin publik, hen skriver uttryckligen att syftet med texten bara är att få skriva av sig och är således inte explicit ute efter lösningar eller hjälp från publiken. Detta kan liknas med den tacksamhet Alstam (2016) skriver om i sin studie, responsen formas ofta som trevlig när trådstartaren inte begär något.

En annan trådstartaren skriver i forumet om hur hen inte orkar leva mer, hur hen vill samla ihop tillräckligt med tabletter och svälja alla samtidigt för att slippa att ha ont. Hen möts då av bland annat denna respons:

Jag har egen erfarenhet av att någon i min närhet inte vill/orka leva mer...

En annan respondent svarar TS såhär:

Min mor hade det så, hon försökte så många gånger att begå självmord och jag växte upp med känslan att min mamma inte orkade leva trots att hon hade mig och mina syskon. Vi var inget att kämpa för :(

Anledningen till varför trådstartare i denna kategori möttes av främst behjälplig och bekräftande respons kan tänkas bero på att respondenten känner igen sig i den sociala inramning som TS beskriver och har således förtroende för historien. Respondenten har kanske tidigare befunnit sig eller befinner sig i den situation som TS berättar. Trots avsaknad av rekvisita i berättelserna, som kan ses som en faktor till hög trovärdighet, förekommer det få respondenter som misstror TS.

Vad som dock kom att vara utmärkande i denna kategori var en enskild tråd där det förekom övervägande aggressiv och negativ respons till trådstartaren. TS beskriver sina attribut som ung, student, av ett visst kön och med en begränsad inkomst vilket hen upplever som ett stort problem. TS ger likt ovan nämnda inlägg en generös beskrivning av sin situation och sitt mående innan hen uttrycker sina suicidtankar. TS skriver också ut vilken rekvisita hen har tillgång till för att genomföra det eventuella självmordet. Trots detta uppfattar respondenterna inlägget som gnäll och klagande snarare än som någon man bör tycka synd om eller ta på allvar.

En respondent skriver:

Du fattar inte ens vad livet går ut på.

En annan respondent svarar TS såhär:

Pengar spelar ingen stor roll och du betar dig ynkligt som vill någon annan ska göra det som är jobbigt och du bara ska ha roligt.

Detta inlägget skiljer sig från det generella resultat av respons i denna trådstartarkategori då responsen var i större omfattning ifrågasättande. Lik de andra inläggen är det dock ingen som ifrågasätter trovärdigheten av den sociala inramningen däremot anser inte respondenterna att TS har en tillräcklig legitim anledning att begå självmord. Respondenterna ifrågasätter snarare TS

förhållningssätt till problemet och kritiserar således hans känslor angående hans situation. Flera respondenter menade på att situationen TS befinner sig i inte är onaturligt, de allra flesta personer som studerar lever med en begränsad ekonomi och det är således ingen anledning att begå självmord för. Skillnaden mellan detta inlägg och resterande när TS endast skriver av sig kan då antas vara det bristande sambandet mellan detaljerna i den social inramningen och personliga fasaden vilket respondenterna väljer att kritisera.

5.2.2 “Hur tar man livet av sig på bästa möjliga sätt utan lidande?”

När trådstartare skriver ett inlägg med syfte att få tips på olika metoder till suicid så möts hen oftast av just den responsen, hjälp till suicid. Trådstartarna skriver generellt kort om en planerad suicidmetod och nämner ingen information eller beskrivning om vem hen är. Det förekom ibland en kort beskrivning av varför TS vill begå självmord men var inte lika utvecklad som i de andra kategorierna. Nedan följer ett par exempel på hur en trådstartarens inlägg kunde se ut.

Funderar verkligen på att dra i mig 70cl 40% sprit och en karta citodon och gå ut och lägga mig i kylan. Hur stor är överlevnadschansen?

En annan trådstartare skriver såhär:

Jag kan starta med att jag är 47 år och alla ni som tänker skriva sök hjälp etc. Gör er inte besväret. Jag har följande; *Upprädnig av droger* Denna dos borde väl ihop med alkohol göra jobbet?

Den sociala inramningen är inte lika utförligt beskriven som inom de andra trådstartarkategorier, det framgår endast deras vilja att begå självmord och ibland ett självmordsalternativ. Båda citaten beskriver den rekvisita de har tillgång till och ett av citaten redovisar också ett attribut, sin ålder. Eftersom artisterna berättar om sin rekvisita kan detta vara en faktor till varför publiken tar självmordsplanerna på allvar och finner självmordsplanerna som trovärdiga. Vi har tidigare diskuterat vikten av en tydlig social inramning för trovärdigheten men

avsaknaden av en utförligt beskriven social inramning kan också öka trovärdigheten eftersom det eliminerar utrymme för att misstag i framträdandet ska begås. Det finns ingen information om artisten som kan missvisa publiken och försvaga föreställningen och därmed försvaga det som hen försöker förmedla, det vill säga, sin suicidönskan.

Responsen till dessa inlägg har varit tips och diskussioner av olika suicidmetoder, alltså det som TS önskade att få svar på. Responsen kunde se ut såhär:

Jag skulle inte begå självmord med någon överdos alls.

Det är fortfarande riskfyllt. Man kan kräkas osv.

Det är så onödigt att leka rysk roulette med överdosering, när det finns säkrare alternativ.

Dessa personer kan tänkas liknas med *the suicide expert*, en person som kommenterar självmordsmetoder utan att nödvändigtvis besitta någon kunskap om ämnet. Rollen *the suicide expert* förekommer i flera trådstartarkategorier, även de där TS inte efterfrågat någon metod eller vill ha synpunkter på sin planerade metod.

Dock fanns det ett undantag bland de trådstartare som sökte efter självmordsmetod. Denna trådstartare gav information om att hen är i 40-årsåldern, har ett visst kön och har en familj men att hens mamma som är i 80-årsåldern bestämmer över hen genom att inte låta hen gå på fester. En del av responsen visar hur respondenterna inte helt trodde på historien. Första inlägget som påtalade att TS eventuellt var ett troll såg ut såhär:

... Fattar inte varför du tar åt dig så mycket av det din mor säger till dig. Du är 45 år och får göra vad fan du vill. Flytta från den platsen du bor i och bryt all kontakt med din mamma och din slyniga fru. Sen när du mår bättre så kan du försöka återförenas med dina barn igen och få en nystart. Edit: Såg att du är ett troll nu med tanke på dina tidigare startade ämnen!

Vidare följdes respons av...

TROLL har startat många skittrådar idag.. IGNORERA

Ovanstående citat kan tolkas som att publiken inte uppfattade föreställningen som trovärdig och därmed påtalade att artisten trollar. (I denna bemärkelse syftar *troll* till Alstams (2016) beskrivning). Publiken uppfattar inte hur attributen TS beskriver hör ihop med den sociala inramningen. Det kan även tolkas som att trådstartaren överförde intryck till publiken som gjorde att dessa inte hörde ihop med resterande föreställningen vilket även detta försvagar trovärdigheten hos artisten (Goffman, 1959). Responsen visar också hur historien inte är en legitim anledning att vilja begå självmord. Genom att publiken ifrågasätter om TS följer normerna, i detta fallet att bli tillsagd av sin mamma trots sin ålder, riskerar artisten att förlora sin trovärdighet på scenen (Goffman 1959). Trådstartaren begär publiken att inte benämna honom som en "mammans pojke" vilket kan tolkas som att artisten tvivlar på sitt eget framträdande och därmed får ett mer omfattat ifrågasättande av publiken (ibid.). Alstam (2016) menar också att om trådstartarens information uppfattas som påhittad, kommer responsen vara aggressiv eller negativ på grund av att det inte känns äkta. Detta kan vara en bidragande orsak till att respondenterna tilltalar trådstartaren som ett troll och responderar med en aggressiv framtoning. Det som kan ha skett i denna tråd är också att medlemmarna har tagit trådstartaren på bar gärning då en av publikens medlemmar responderar i tråden och visar på att trådstartaren har gjort flera inlägg tidigare med andra åldrar, kön och problem. Respondenten går därmed bakom kulisserna och försvagar den agerande vilket kan leda till att artisten tappar ansiktet (Goffman 1959). Detta exempel på samband mellan trådstartare och respondent kan kopplas till Westerlund, Hadlaczky och Wassermans (2015) artikeln där en person uttryckt en suicidönskan och beskrivit en potentiell självmordsmetod. Resultatet av responsen blev även där ett ifrågasättande av personens psykiska tillstånd och ett ifrågasättande av inläggets äkthet trots en utförlig beskrivning av självmordsmetod.

5.2.3 “Hur fan ska jag ta mig ur den här spiralen?”

Den tredje kategorin bestod av de trådstartare som skrev ett inlägg med syfte att få hjälp med sin praktiska situation. I denna kategori kunde vi finna ett samband när personer skriver att de söker efter hjälp är responsen mestadels bestående av tips, egna erfarenheter och stöttande ord. Trådstartarna frågade exempelvis om hjälp gällande sin psykiska ohälsa, olycklig kärlek och våldtäkt. Responsen på dessa trådar kunde exempelvis se ut såhär:

Prata prata prata! Ta kontakt med kurator och säg att det är akut! Jag mår också piss väldigt ofta (av andra anledningar) finns ett ljus där i tunneln! Livet kan bli bra igen. Det handlar bara om att orka ta tag i att få hjälp. Prata med en person du litar på, allt du känner. Håll inget inom dig!

En annan forumdeltagare responderade såhär:

Nej, du ska inte ta livet av dig! Förstår att det är jobbigt. Been there, done that. Nu fick du dödsstöten och hoppet slocknade. Men det ska du se som något positivt. Nu slipper du gå runt i ovisshet och önska och drömma och kan gå vidare med ditt liv. Håll dig sysselsatt och ha människor omkring dig. Nu kan det bara bli bättre!

Den information som ges av trådstartaren inom denna kategori utgår från en händelse eller en historik av personens liv för att eventuellt förklara det problem som hen behöver hjälp med. Precis som i den första trådstartarkategori där TS skriver av sig var även denna sociala inramning utförligt beskriven. Vissa väljer att kommentera suicidönskan men övervägande av respondenterna i denna grupp väljer snarare att kommentera själva historien och kan se denna som trovärdig. Alstam (2016) menar att när personer anses vara ärliga av respondenterna är sannolikheten för positiva svar stor. Dock var det inga trådstartare inom denna kategori som visade tacksamhet eller ursäktade sig för eventuella gnäll vilket enligt Alstam (2016) menar kan leda till att respondenterna väljer att kommentera detta ur en negativ synpunkt. Dock kan ju beskrivningen av TS problem ha varit så pass trovärdiga och problematiska att TS inte behöver visa någon tacksamhet för att kunna få hjälp.

Det fanns en tråd som utmärkte sig bland de andra. TS beskriver att hen är en homosexuell person av ett visst kön som haft oskyddat sex med ett flertal killar och frågar om hur stor sannolikheten är att hen har hiv samt att hen kommer begå självmord om hen skulle ha sjukdomen. Trådstartaren möttes bland annat av denna respons:

Varför är du inte rädd om dig ts? Har du inte högre tankar om dig själv än så här? Känner du dig inte det minsta äcklig? :O..

En annan forumdeltagare svarade trådstartaren såhär:

Omogen också märker jag. Ta ditt ansvar och använd kondom i fortsättningen. Kanske du räddar någons liv på det sättet inte hur man kan strunta i skydd när ni fladdrar runt på det där sättet. Usch!

Likt de andra trådarna i denna kategori söker TS efter hjälp. Det som skiljer sig är att TS möttes av omfattande aggressiv och kritisk respons. Publiken i detta inlägg har i sin respons valt att kommentera den agerandes leverne och antyder att hen inte tar ansvar för sitt eget liv. Anledningen bakom TS önskan om självmord är inte ifrågasatt men det är hur hen har hamnat i situationen som ifrågasätts av publiken. Eftersom Goffman menar att om den agerande inte uppför sig ordentligt, följer normer eller passar in är risken stor att artisten tappar ansiktet. Kritiken från publiken är att den agerande inte uppför sig ordentligt i sin föreställning och därmed kritiseras för detta. Respondenterna till de ovan nämnda citaten kan tolkas anta rollen som vi, och Fratini och Hemer (2020) benämner som *The troll* eftersom responsen präglas av förolämpningar och mobbning. Detta är ett exempel på hur ett forum kan vara hjälpande för en person medan för en annan är det stjälpande eftersom hen bemöts av hat och mobbning (Niwa & Mandrusiak 2012).

5.2.4 “Finns det någon där ute som har upplevt liknande?”

I den fjärde och sista kategorin fann vi de personer som med sitt inlägg sökte någon form av bekräftelse eller igenkänning. Materialet av denna kategori var i förhållande till de andra kategorierna väldigt få. Det problematiserade därmed att identifiera tydliga generella karaktärsdrag. Det förekom alla typer av respons, både aggressiv och bekräftande. Vad som dock utmärkte sig var en specifik tråd där trådstartaren berättade att hen försökt begå självmord för ett par dagar sedan. TS försökte ta sitt liv genom att skära upp handlederna. Det förekom bara ett par kommentarer som bemötte TS med en aggressiv ton, resterande präglades av hjälplighet, stöttande och bekräftande inlägg. Responsen kunde se ut såhär:

Jag är glad att du överlevde. Din erfarenhet är ovärderlig och när du tagit dig igenom det här tror jag att du kan hjälpa andra. Ditt liv är mycket värdefullt. Kanske kommer du en dag rädda någons.

Inlägget hade en social inramning som angav information om att TS tidigare hade försökt ta sitt liv nära i tiden som inlägget skrevs samt information om rekvisita, alltså hur TS hade gått tillväga. Eftersom TS berättade att hen försökt ta livet av sig så pass nyligen kan det tänkas påverka den försiktighet vi kunde ana i responsen. I enighet med Goffman (1959) kan det således tolkas att inlägget var så pass övertygande för publiken att få personer ifrågasatt äktheten av det som TS förmedlade gällande både historia och suicidönskan. Kanske blev omfattningen av responsen så pass stor eftersom det knappt rådde några tvivel om att TS skulle vara oäkta. Detta kan likna den responsen som fanns i trådstartarkategori ett, skriva av sig, trots att det i denna kategori fanns en tydlig angivelse av tiden gällande ett suicidförsök. Varför det inte skiljer sig åt mer i responsen gällande dessa två kategorier kan därmed påvisa att angivelse av tidigare suicidförsök inte ger mer bekräftande respons utan att det är själva historien som skrivs som är det som ger bekräftande respons.

I samma tråd förekom också en del interaktion mellan respondenter. De få kommentarer som bemötte TS på ett aggressivt sätt möttes själva av respons från andra deltagare i tråden. En respondent kommenterade TS inlägg med följande:

Detta kan vara ett tecken på att du borde begå självmord, då du inte verkar göra något vettigt med ditt liv. Lycka till nästa gång igen.

Vidare möttes denna kommentaren av respons från en annan forumanvändare:

Du är ju fan korkad i hela ditt jävla huvud. Det här är fan det äckligaste jag läst! Håll truten!!!!

Personen som skrev det sistnämnda kan tänkas anta den roll som Fratini och Hemer (2020) benämner som *the life saver*. Hen försöker således få den negativa responsen att avta och markerar beteendet genom att tilltala personen som uttrycker sig elakt. Detta är ett exempel på vad Goffman (1959) menar med att publiken kan bli en del av framträdandet och kan på så sätt påverka det. Samma respons är ett exempel på det Neubam och Krämer (2016) beskriver i sin studie, hur kontroversiella diskussioner snabbt kan övergå till personangrepp.

Avslutningsvis kunde vi i analysen urskilja en koppling mellan huruvida inläggets längd påverkade responsen. En person som kort beskrev sina suicidtankar eller suicidplaner möttes i högre utsträckning av den respons som hen var ute efter, hjälp till metod eller hjälp för att komma ur sitt destruktiva tillstånd. Fratini och Hemer (2020) tar i sin studie upp vikten av formen och uttrycken i inläggen och hur det påverkar responsen. I samma studie tar de upp exemplet om en person som tydligt skrev ut i sitt inlägg hur hen skulle begå självmord och vid vilken tidpunkt man kunde se hen göra det live. I enlighet med Goffmans (1959) teori är det viktigt att hålla publiken engagerade och inte tappa intresset. Personen som framträder gör det med en förhoppning om att få tittare och engagemang från publiken. I vår studie krävdes inga långa utläggningar eller beskrivningar från TS om sig själv eller situation för att bemötas av en engagerad publik. Det framkom snarare att ju färre detaljer en trådstartare delade med sig av desto större respons fick de.

6. Avslutande diskussion

Sammanfattningsvis resulterade analysen i att det som trådstartaren söker efter med sitt inlägg, metoder till suicid, praktisk hjälp eller bekräftelse, ofta fick tillbaka svar på det hen eftersökte. Dessa kunde komma till uttryck i både ett ifrågasättande, bekräftande eller genom aggressivitet. Respondenterna vars respons som har redovisats i studien har vi kunnat identifiera som rollerna *the life saver*, *the troll* och *the suicide expert*, det har dock inte varit tydligt att identifiera rollerna i all respons av vår empiri. En roll som vi identifierade i vår analys men som inte har funnits med i vår tidigare forskning är *the friend*. Denna roll har vi kunnat se finnas med oavsett vilken trådstartare det är men att *the friend* visar sig mer aktiv när det är trådar där man söker igenkänning eller stöttning. Därmed blir resultatet av interaktion på anonyma forum både ett tryggt rum där trådstartare möts av *the friend* eller *the life saver* men även ett rum där trådstartaren riskerar att stöta på *the troll* eller *the suicide expert*.

I analysen har det redovisats anonymitetens påverkan på respons och interaktion, både i en positiv och i en negativ riktning. En annan faktor som spelar roll för interaktionen på internetforum har visat sig vara i vilken utsträckning trådstartaren uppfattas som trovärdig. Skulle trådstartarens inlägg inte tolkas som äkta av respondenterna, framgick det i responsen. Vidare är även responsen beroende av hur trådstartaren uttrycker sig och formulerar sitt inlägg. Tidigare forskning (Alstam 2016) påvisade vikten av att visa en tacksamhet i sitt inlägg och undvika "gnäll" något som även visades vara jämförbar med vår analys. Inte minst kan också responsen påverkas av forumets regler och riktlinjer, det hade kunnat tänkas att responsen skulle yttra sig annorlunda om avsaknad av riktlinjer fanns eller om det fanns andra formulerade riktlinjer. Det kan finnas fler bakomliggande faktorer till varför responsen ter sig som den gör. Det saknas information om forumanvändarna som kanske hade kunnat påverka analysen av interaktionen på forumet. Det kan tänkas att vissa användare är välkända på forumet av andra medlemmar men som inte explicit uttrycks och omöjliggör på så vis oss att ta den aspekten i beaktning i analysen. Kanske förekommer det någon osynlig ranking internt i forumen som heller inte synliggörs för oss att ta del av.

Den interaktion som förekommer på internet om ett ämne hade antagligen utspelat sig annorlunda i verkligheten. Som tidigare nämnt i studien kan en person

själv beskriva sig och på så vis utelämnat vissa detaljer som i en interaktion i den fysiska verkligheten hade varit avgörande för en annan typ av interaktion. Eftersom Goffmans (1959) teori utformades under en era långt innan startskottet för internetanvändning diskuterade han fenomenet som förekom i den fysiska verkligheten. Det kan därmed tänkas att det förekommer vissa skillnader mellan verkligheten och internet. Ett exempel på skillnader är beskrivningen av hur en person kan tappa ansiktet. Eftersom en person på internetforumet tappar ansiktet i en identitetslös roll kan det tänkas bero på att vi går miste om den personliga fasaden. Det finns inga garantier att trådstartaren bakom skärmen är den hen utger sig för att vara, publiken kan omöjligen uppfatta personens personliga fasad som ibland kan tänkas vara som ett skydd för att inte tappa ansiktet. I den fysiska verkligheten hade eventuellt interaktionen om samma ämne inte lett till att personen tappat ansiktet eftersom fasaden är tydlig för publiken. Den respons som TS möts av på ett internetforum där avsaknad av attribut och rekvisita finns hade troligen varierat jämfört med om TS berättat samma historia i den fysiska verkligheten.

Vi valde att tolka forumet som frontstage och att trådstartaren genomförde ett framträdande när hen skrev ett inlägg på forumet. Men vi hade även kunnat tolka det som att forumet tillhörde regionen backstage och att eventuellt den fysiska verkligheten blev frontstage. I detta scenario får respondenterna en annan roll och andra begrepp från Goffman hade varit applicerbara.

Niwa & Mandrusiaks (2012) resultat av sin studie liknar vårt resultat trots att deras studie fokuserade på självskadebeteende samt genomfördes på forumet Facebook som är ett forum med krav på att skapa en "offentlig" profil. Dessa profiler kan såklart vara oäkta eller anonymiserade men forumet är betydligt mindre anonymt än de forum som studerats i denna studie. Trots skillnader i grad av anonymitet var deras respons likt vår. Det kan således diskuteras att interaktionen inte nödvändigtvis beror på anonymitet utan snarare på att kommunikation sker genom en skärm. Eftersom självmord och självskadebeteende båda omfattas inom ämnet psykisk ohälsa kan det också tänkas vara en anledning till varför resultatet liknade varandra.

Avslutningsvis vill vi lyfta några potentiella frågor att ha i beaktning för vidare forskning. För att ge en mer nyanserad och analyserad bild på interaktion

på internetforum med ämne inom psykisk ohälsa i allmänhet och suicid i synnerhet kan det tänkas vara en idé att genomföra en liknande undersökning men med forum som är centrerade till självhjälsgrupper. Interaktionen i denna studie grundar sig i kommunikation mellan människor i ett allmänt forum där alla möjliga ämnen går att engagera sig i, oavsett om man har erfarenhet av det eller inte. Det kan tänkas att interaktionen och bemötande respons skiljer sig från ett allmänt forum jämfört med ett specificerat forum. Vidare forskning kan även anamma en undersökning och analys om triggers påverkan på respons. I flera trådar kunde respons uppfattas som något triggande men på grund av arbetets begränsningar fick denna aspekt läggas åt sidan i denna studie.

Referenslista

Ahrne, Göran & Svensson, Peter (2015) TITEL PÅ KAPITEL. I: Ahrne, Göran & Svensson, Peter (red.). *Handbok i kvalitativa metoder*. Stockholm: Liber Ab

Alstam, Kristina (2016) *Parents, power, poverty. On choice and responsibility in two parental communities*. (Doktorsavhandling, Skriftserien, 2016:4). Göteborg: Göteborgs universitet. Tillgänglig: <https://gupea.ub.gu.se/handle/2077/47557>

Barlett, Christopher P, Chew, Chelsea & Gentile, Douglas A (2016) Predicting cyberbullying from anonymity. *Psychologi of popular media culture*. 5(2):171-180. Tillgänglig: <https://drdouglas.org/wp-content/uploads/2019/03/barlett2016.pdf?fbclid=IwAR0cbx2NX7ZBRtMgJr4g6L0C1WB2QnulCIhULyEmdo3KXp5fTzIzREy0gP4>

Barry, Megan C, Threats, Megan, Blackburn, Natalie A, LeGrand, Sara, Dong, Willa, Pulley, Deren V, Sallabank, Greg, Harper, Gary W, Hightow-Weidman, Lisa B, Bauermeister, Jose A & Muessig, Kathryn E. "Stay strong! Keep ya head up! Move on! It gets better!!!!": resilience processes in the healthMpowerment online interventions of young black gay, bisexual and other men who have sex with men. *Aids care - psychological and socio-medical aspects of AIDS/HIV*. 30(5):27-38. Tillgänglig: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6430674/?fbclid=IwAR1GRNmgezUScDZq2sJ1Pf72rhnQ-hPQce7Kaa6f9Uq-cm2-96J2TqqD1TU>

Berg, Martin (2015) Deltagande netnografi. I: Ahrne, Göran & Svensson, Peter (red.). *Handbok i kvalitativa metoder*. Stockholm: Liber Ab

Berg, Martin (2015) *Netnografi, att forska om och med internet*. Lund: Studentlitteratur AB.

Berne, Sofia, Frisé Ann & Daneback Kristian (2016) Vad är nätmobbning och vad kan, bör och ska man göra som professionell i skola och socialtjänst? I: Daneback, Kristian & Sorbring, Emma (red.). *Socialt arbete och internet*. Stockholm: Liber AB.

Bohlin, Margareta & Gurdal, Sevtap (2016) Social mobilisering och organisering via sociala medier. I: Daneback, Kristian & Sorbring, Emma (red.). *Socialt arbete och internet*. Stockholm: Liber AB.

Bryman, Alan (2018) *Samhällsvetenskapliga metoder*. Stockholm: Liber AB.

Edenroth Cato, Fanny, Börjesson, Mats & Palmblad, Eva (2016). Självhjälpsgrupper som erfarenhetsutbyte och testa-dig-själ. I: Daneback, Kristian & Sorbring, Emma (red.). *Socialt arbete och internet*. Stockholm: Liber AB.

Ekendahl, Mats & Månsson, Josefin (2015) Protecting Prohibition: the Role of Swedish Information Symposia in Keeping Cannabis a High-Profile Problem. *Contemporary drug problems*. 42(3):209-225. Tillgänglig: <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0091450915599348>

Flashback (2019) Regler. <https://www.flashback.org/regler>. Hämtat: 2020-04-16.

Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning (2002). Stockholm: Vetenskapsrådet. Tillgänglig på Internet: http://www.gu.se/digitalAssets/1268/1268494_forskningsetiska_principer_2002.pdf

Fratini, Annamaria & Hemer, Susan R (2020) Broadcasting your death through livestreaming: Understanding cybersuicide through concepts of performance. *Culture, Medicine and Psychiatry*. Tillgänglig: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/32222946>

Goffman, Erving (1959). *Jaget och maskerna - en studie i vardagslivets dramatik*. Lund: Studentlitteratur AB.

Karolinska institutet (2009) Varför vill unga ta sitt liv? <https://ki.se/forskning/varfor-vill-unga-ta-sitt-liv> Hämtat: 2020-04-18.

Lalander, Philip (2015) ... Att vara med och titta på observationer och etnografi. I: Ahrne, Göran & Svensson, Peter (red.). *Handbok i kvalitativa metoder*. Stockholm: Liber Ab

MIND (2011) Du är ett troll tror jag. <https://mind.se/wp-content/uploads/du-ar-ett-troll-tror-jag.pdf> Hämtat: 2020-04-16.

Månsson, Josefin (2017) *Cannabis discourses in contemporary Sweden: continuity and change*. Stockholm: Department of Social Work, Stockholm University.

Tillgänglig: <https://www.socarb.su.se/forskning/aktuellt/cannabis-discourses-in-contemporary-sweden-continuity-and-change-1.334666>

Månsson, Josefin & Ekendahl, Mats (2016) Drogproblematik på internet. I:

Daneback, Kristian & Sorbring, Emma (red.). *Socialt arbete och internet*.

Stockholm: Liber AB.

Nakano, Tadashi, Suda, Tatsuya, Okaie, Yutaka & Moore, Michael John (2016).

Analysis of cyber aggression and cyber-bullying in social networking.

Proceedings - 2016 IEEE 10th international conference on semantic computing, ICSC 2016. Tillgänglig:

https://www.researchgate.net/publication/301710339_Analysis_of_Cyber_Aggression_and_Cyber-Bullying_in_Social_Networking

Neubam, German & Krämer, Nicole C (2016) What do we fear? Expected

sanctions for expressing minority opinions in offline and online communication.

Communication Research. 45(2):139-164. Tillgänglig:

<https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0093650215623837>

Niwa, Kendra D & Mandrusiak, Michael N (2012) *Self-injury groups on*

Facebook. 46(1):1-20. Tillgänglig: <https://eric.ed.gov/?id=EJ969552>

Rennstam, Jens och Wästerfors, David. (2015). *Från stoff till studie - om*

analysarbete i kvalitativ forskning. Lund: Studentlitteratur AB.

Riksförbundet för suicidprevention och efterlevandes stöd, SPES (2020) Om

själv mord. <https://spes.se/om-sjalvmord/> Hämtat: 2020-04-17.

Stradomska, Marlena (2019) Suicyde and internet addiction - psychological perspective. *ASEJ Scientific of Bielsko-Biala School of finance and law*. 23(1):31-34. Tillgänglig: <https://doaj.org/article/c8ae7d7663794acca77de3242770f607>

Suicide Zero (2017) Fakta om självmord. <https://www.suicidezero.se/fakta-rad/fakta-om-sjalvmord> Hämtad: 2020-04-23.

Svensson, Peter & Ahrne, Göran (2015) Kvalitativa metoder i samhällsvetenskapen. I: Ahrne, Göran & Svensson, Peter (red.). *Handbok i kvalitativa metoder*. Stockholm: Liber Ab

Sveriges Television (2019) Regeringen vill göra det straffbart att uppmana till självmord <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/nu-kan-det-bli-straffbart-att-uppmana-till-sjalvmord-sallsynt-sadistiskt>). Hämtat: 2020-04-18.

Thompson, Paul (2008) Mailonline, United Kingdom. <https://www.dailymail.co.uk/news/article-1088173/Teenager-commits-suicide-live-online-1-500-people-watch-video-stream.html> Hämtat: 2020-04-16

Werner, Jack (2015) Sveriges radio: Självmordet på Flashback. <https://sverigesradio.se/sida/avsnitt/628013?programid=2519> Hämtat: 2020-04-16.

Wide, Sverre (2011). Erving Goffman: Yta, djup och socialitet. I: Lindblom, Jonas & Stier, Jonas (red.). *Det socialpsykologiska perspektivet*. Lund: Studentlitteratur AB.

World Health Organization (2018) Suicide Data. https://www.who.int/mental_health/prevention/suicide/suicideprevent/en/ Hämtat: 2020-04-16.

Wängqvist, Maria & Griphammar, Sara (2016). Internet och identitetsskapande i tonåren. I: Daneback, Kristian & Sorbring, Emma (red.). *Socialt arbete och internet*. Stockholm: Liber AB.